

مهمانی رفتن، سنتی مشترک در تمامی فرهنگ ها

ایرانی‌ها از جمله اقوامی هستند که در میان کشورهای دنیا به مهمان‌نوازی شهرت دارند. هر چند که امروزه دید و بازدیدهای اقوام و دوستان و آشنایان در مقایسه با گذشته کم‌رنگ‌تر شده و گاهی این دیدارها به دید و بازدیدهای نوروژی محدود شده است.

ایرانی‌ها از جمله اقوامی هستند که در میان کشورهای دنیا به مهمان‌نوازی شهرت دارند. هر چند که امروزه دید و بازدیدهای اقوام و دوستان و آشنایان در مقایسه با گذشته کم‌رنگ‌تر شده و گاهی این دیدارها به دید و بازدیدهای نوروژی محدود شده است و حتی بسیاری بدبینانه بر این باورند که شاید تا چند سال آینده، نسل جدید این سنت کهن ایرانی را نیز به دست فراموشی بسپارند و تنها به دیدار اعضای خانواده در این ایام بسنده کنند.

بی‌شک افرادی که زندگی در دهه‌های گذشته را تجربه کرده‌اند به خوبی می‌دانند که در دنیای امروز دیگر از صمیمیت‌ها و دوستی‌هایی که در گذشته بین اقوام و آشنایان وجود داشت خبری نیست و به همین علت کمتر مهمان دعوت می‌کنیم یا به مهمانی دعوت می‌شویم. در حالی که در گذشته یکی از مهم‌ترین سرگرمی‌های خانواده‌های ایرانی دید و بازدید از اقوام و آشنایان بود اما امروزه سرگرمی‌های دیگری جایگزین سنت دیرینه شده است و به همین علت بندرت همه افراد خانواده و خویشاوندان در یک مهمانی بزرگ دور هم جمع می‌شوند و تازه اگر ردیابی از این مهمانی‌های خانوادگی وجود داشته باشد اغلب بزرگ‌ترهای خانواده میزبان این مهمانی بزرگ هستند که همچنان به سنت‌های قدیمی و کهن پایبند هستند. یکی از رسوم حاکم بر جامعه ایرانی در دنیای امروز این است که وقتی تعدادی از اقوام یا دوستان خود را برای مهمانی دعوت می‌کنند غذای مفصلی را برای مهمانان خود تدارک می‌بینند تا به بهترین نحو ممکن از آنها پذیرایی کنند و شاید یکی از عواملی که در کم‌رنگ‌شدن روابط بین اقوام و آشنایان تاثیرگذار بوده است این باشد که امروزه ما ایرانی‌ها مهمانی‌های خود را به نوعی تجمعاتی برگزار می‌کنیم و این در حالی است که در گذشته اغلب مهمانی‌ها بسیار ساده و با هدف دور هم جمع شدن اعضای خانواده‌ها برگزار می‌شد.

پایبندی به سنت‌های کهن

اگر نگاهی به آداب و رسوم اجتماعی دیگر کشورها بیندازیم و آنها را با آداب و رسوم حاکم بر جامعه ایرانی مورد مقایسه قرار دهیم متوجه خواهیم شد که علی‌رغم این که در بسیاری از کشورها دید و بازدیدهای خانوادگی در مقایسه با گذشته کم‌رنگ‌تر شده و بسیاری از سنت‌های قدیمی به دست فراموشی سپرده شده‌اند اما همچنان در بسیاری از کشورها مهمانی‌ها به شیوه‌های سنتی و با رعایت آداب و اصول اجتماعی برگزار می‌شود. از آنجایی که در سال‌های اخیر ساختار زندگی خانوادگی مردم در ایالات متحده آمریکا دستخوش تحولات قابل توجهی شده رنگ و بوی روابط خانوادگی نیز در این کشور کمتر شده است. اما آنچه مسلم است این که دید و بازدیدهای خانوادگی و دوستانه یکی از مهم‌ترین تفریحات و سرگرمی‌های آمریکایی‌ها محسوب می‌شود تا جایی که افراد گاهی برای دیدن خانواده‌هایشان مسافتی طولانی را با اتومبیل‌های شخصی خود یا حتی هواپیما سفر می‌کنند. اما آنچه برای این افراد مهم است این که دوست دارند وقتی برای دیدن همدیگر به مهمانی می‌روند از آرامش و راحت بودن در کنار هم لذت ببرند. بنابراین خیلی به تجمعات پایبند نبوده و میزبان هم تلاش خود را می‌کند تا شرایطی را فراهم کند که مهمان بتواند هر کاری را که راحت است انجام داده و از زمانی که در مهمانی است بیشترین لذت را ببرد.

مهمانی‌های بدون تکلف

برخلاف انگلیسی‌ها، آمریکایی‌ها در روابط خانوادگی خود معمولاً راحت‌تر هستند و حتی اگر میزبان یا مهمان اصول و آداب اجتماعی را رعایت نکنند، نشانه بی‌احترامی نخواهد بود. در این کشور مهمان معمولاً هدیه کوچکی که اغلب گل یا گلدان یا یک بسته شکلات است برای میزبان می‌آورد و اگر مهمانی بخواهد چندین روز در جایی اقامت داشته باشد بهتر است در پایان مدت اقامت خود هدیه کوچکی را به پاس قدردانی از زحمات میزبان به او تقدیم کند. اگر چه تاخیر در مهمانی‌ها پذیرفتنی است اما معمولاً غذا در ساعت معینی حدود ساعت 3 بعدازظهر یا 8/5 شب سرو خواهد شد. در ژاپن نیز که یکی از پیشرفته‌ترین کشورها از نظر فناوری است، پایبندی به آداب و رسوم در این کشور از جایگاه بسیار مهمی برخوردار است و به همین علت بسیاری بر این باورند که کشور ژاپن از این نظر که توانسته است علی‌رغم پایبندی به سنت‌های کهن و دیرینه به استقبال فناوری‌های جدید در زندگی روزمره برود در مقایسه با دیگر کشورها منحصر به فرد بوده است. آداب و رسوم کشور ژاپن که برگرفته از فرهنگ کهن این کشور است، بسیار مهم محسوب می‌شود. ژاپنی‌ها بسیار مودب و در عین حال مهمان‌نواز هستند. دعوت از مهمان برای حضور در یک مهمانی ضروری است و اغلب آنها بدون دعوت میزبان در مهمانی‌ها حاضر نمی‌شوند. به همراه داشتن هدیه‌ای هرچند کوچک برای میزبان نیز نشانه احترام و ادب مهمان است و اگر فردی برای حضور در یک مهمانی دعوت شده هدیه‌ای برای میزبان نیاورده باشد نشان‌دهنده بی‌احترامی او نسبت به میزبان است و مهمان حتماً در بدو ورود خود این هدیه را به میزبان تقدیم می‌کند و معمولاً هنگامی که مهمان قصد خروج از منزل میزبان را دارد میزبان نیز هدیه‌ای را به او تقدیم می‌کند که اگرچه ممکن است مهمان در ابتدا از پذیرفتن آن خودداری کند اما شرط ادب و احترام این است که حتماً این هدیه را از میزبان قبول کند. هندی‌ها نیز از جمله اقوامی هستند که بسیار پایبند به خانواده بوده و علاقه زیادی به حفظ سنت‌های کشورشان دارند. از آنجایی که خانواده در کشور هند از جایگاه بسیار مهم و ارزشمندی برخوردار است

در این کشور اغلب دید و بازدیدها در خانواده انجام می‌شود. اگرچه گاهی دوستان و اقوام نزدیک بدون اطلاع میزبان و به طور سرزده و بی‌خبر به دیدن همدیگر می‌روند اما در شهرهای بزرگ رسم بر این است که مهمان باید قبل از رفتن به مهمانی به میزبان اطلاع دهد. در این کشور معمولاً مهمانان دسته‌گلی برای میزبان هدیه می‌آورند. اگر فردی به مهمانی شام یا ناهار دعوت شده باشد معمولاً هدیه کوچکی که اغلب شیرینی یا شکلات است را نیز به عنوان هدیه به میزبان تقدیم می‌کند. اگر تعدادی مهمان برای شام یا ناهار به مهمانی دعوت شده باشند میزبان به شیوه غذایی خاص خود که برگرفته از آیین‌ها و سنت‌های حاکم بر هر خانواده است غذایی مفصلی را برای مهمانان خود تدارک می‌بیند و جالب این‌که در اقوام هندی رسم بر این است که زنان خانواده حتماً باید بعد از مهمانان و دیگر افراد خانواده غذا بخورند.

برگزاری مهمانی‌های بزرگ و تشریفاتی

مصری‌ها یکی از تجملاتی‌ترین میزبانان دنیا هستند. از آنجایی‌که مردم کشور مصر از سال‌ها پیش در حاشیه رود نیل زندگی می‌کردند فرهنگ و آداب و رسوم اجتماعی حاکم بر این کشور متأثر از فرهنگ بسیاری از دیگر کشورها بوده است. مصری‌ها در برگزاری مهمانی به تجملات و تشریفات اهمیت زیادی می‌دهند. از آنجایی‌که در آداب و رسوم حاکم بر جامعه مصر دید و بازدیدهای خانوادگی از جایگاه بسیار مهمی در حفظ روابط خویشاوندی برخوردار است، دیدار اقوام و آشنایان یکی از بهترین و مورد توجه‌ترین کارها در اوقات فراغت افراد محسوب می‌شود. در کشور مصر نیز مانند کشور ما فرزندان که ازدواج کرده‌اند در روزهای تعطیل برای دیدن پدر و مادرهایشان دور هم جمع می‌شوند.

شاید برایتان جالب باشد بدانید که در این کشور، دیدن دوستان در خارج از محیط خانه و معمولاً در کافی‌شاپ‌ها انجام می‌شود و اغلب دوستان برای دیدن همدیگر به جای این‌که در مهمانی‌های خانوادگی حضور داشته باشند ترجیح می‌دهند ساعاتی از روز تعطیل خود را کافی‌شاپ‌ها به دیدار دوستانشان اختصاص دهند و به همین علت حتی در کوچک‌ترین روستاهای این کشور هم حداقل یک کافی‌شاپ وجود دارد. مردم کشور مصر اغلب اتفاقات مهم زندگی خود نظیر موفقیت در زمینه‌های مختلف، ازدواج، تولد یا حتی تعطیلات ملی و رسمی را دور هم جشن می‌گیرند و این در حالی است که ایتالیایی‌ها در نقطه مقابل مردم این کشور اغلب از اسراف و تجمل‌گرایی پرهیز می‌کنند و دور هم جمع شدن‌های دوستانه و ساده را به تجملات ترجیح می‌دهند. ایتالیایی‌ها اغلب مهمانان خود را به ناهار دعوت می‌کنند و اگر به ندرت افرادی را برای شام دعوت کنند حتماً این افراد، از افراد بسیار مهمی هستند که باید از آنها با 7 نوع غذایی مختلف پذیرایی کرد. در این مهمانی‌ها بلافاصله پس از ورود مهمانان، میزبان حلقه گل زیبایی را به نشانه تشکر از پذیرش دعوت خود به آنها هدیه خواهد داد. چینی‌ها نیز از جمله اقوامی هستند که وفاداری آنها نسبت به خانواده از گذشته‌های دور زبانزد مردم دیگر کشورها بوده است. آنها مردمانی بسیار مودب هستند و به همین علت برای پایبندی به قوانین و آداب و رسوم اجتماعی اهمیت زیادی قائل هستند تا جایی که این پایبندی حتی بر روابط بین افراد خانواده و اقوام و آشنایان و حتی دید و بازدیدهای آنها نیز سایه انداخته است. در کشور چین نیز همانند کشور ما حضور افراد در مهمانی‌های رسمی مستلزم دعوت از آنها از سوی فرد میزبان است و این در حالی است که اگر مهمانی غیررسمی باشد، ممکن است برخی از افراد بدون دعوت و حتی بدون این‌که به میزبان اطلاع دهند، در این مهمانی حضور پیدا کنند. اما اگر فردی که برای حضور در یک مهمانی رسمی دعوت شده باشد، حتی چند دقیقه دیرتر از زمان شروع مراسم در این مهمانی حاضر شود، نشانه بی‌احترامی به فرد میزبان است. اغلب افرادی که در یک مهمانی رسمی حضور پیدا می‌کنند، از صحبت کردن و ایجاد هر گونه سروصدا در مدت زمان برگزاری مراسم خودداری می‌کنند.

افرادی که برای حضور در یک مهمانی رسمی و حتی غیررسمی دعوت شده باشند، می‌توانند هدیه کوچکی برای میزبان بیاورند اما معمولاً در کشور چین پذیرفتن هدیه‌های گران‌قیمت از سوی میزبانان مرسوم نیست. اقوام و دوستان نیز معمولاً دست خالی به مهمانی نمی‌روند و هدایای کوچکی مانند میوه، شکلات، کیک، چای یا حتی سیگار را برای میزبان به همراه خود می‌آورند. در مهمانی‌های غیررسمی، میزبان غذای ساده‌ای برای مهمانان خود تدارک می‌بیند و هیچ‌گاه قبل از رفتن مهمانان هدایای آنها را باز نمی‌کند. از آنجا که چینی‌ها اغلب افرادی سحرخیز هستند، اگر به مهمانی شام دعوت شده باشند، میزبان شام را قبل از ساعت 7 شب برای مهمانان سرو می‌کند و به این ترتیب مهمانی شام خیلی زود تمام شده و مهمانان منزل میزبان را ترک می‌کنند. جالب است بدانید که در پایان مهمانی هر یک از افراد برای تشکر از میزبان، قبل از ترک مهمانی با یک سخنرانی کوتاه و دوستانه از زحمات میزبان تشکر و قدردانی می‌کنند.

آداب اجتماعی مهمانداری در انگلیس

پایبندی انگلیسی‌ها به اصول اخلاقی و سنت‌ها و آداب و رسوم اجتماعی در همه کشورهای دنیا زبانزد است. اگرچه مهمانی‌رفتن یا دعوت از مهمان در بین انگلیسی‌ها چندان مرسوم نیست، اما آنها از جمله افرادی هستند که رفتن به مهمانی یا دعوت از مهمانان را مستلزم رعایت بسیاری از آداب اجتماعی حاکم بر جامعه انگلیس می‌دانند. انگلیسی‌ها هیچ‌گاه بدون اطلاع میزبان در مهمانی‌ها شرکت نمی‌کنند و تلفن زدن به میزبان قبل از رفتن به مهمانی را شرط ادب و احترام به میزبان می‌دانند. در این کشور معمولاً افراد به مهمانی شام دعوت می‌شوند و آنها نیز هدیه کوچکی را برای میزبان به همراه خود می‌آورند.

مصری‌ها یکی از تجملاتی‌ترین میزبانان

دنیا هستند. آنان در اغلب اتفاقات مهم زندگی خود و حتی تعطیلات ملی رسمی دور هم جشن می‌گیرند

در انگلیس هر میزبان برای دعوت از افراد برای حضور در مهمانی‌های رسمی باید 2 هفته قبل از مهمانی، تاریخ برگزاری مهمانی را به آنها اطلاع دهد که این دعوت می‌تواند از طریق یک تماس تلفنی، ارسال نامه الکترونیکی (ایمیل) یا پیام کوتاه باشد که البته برای رعایت ادب و احترام به مهمان، بهتر است دعوت از طریق تماس تلفنی انجام شود، اما اگر میزبان قصد داشته باشد مهمانان را برای یک مهمانی رسمی دعوت کند، باید یک یا 2 ماه قبل از برگزاری مهمانی با ارسال کارت دعوت مهمانان را از تاریخ دقیق برگزاری این مهمانی مطلع سازد. علی‌رغم این که قبل از دهه 1960 مرسوم بود که از مهمانان با غذاهای سنتی این کشور - که اغلب از گوشت گوساله تهیه می‌شود - پذیرایی شود اما شیوه غذایی مردم انگلیس در این سال‌ها دستخوش تحولات بسیار زیادی شده و انگلیسی‌ها این روزها علاقه زیادی به خوردن غذاهای اروپایی و آمریکایی پیدا کرده‌اند تا جایی که خوردن این نوع غذاها در مهمانی‌های رسمی و غیررسمی جایگزین غذاهای سنتی شده است.

مالزیایی‌ها مهمانی نمی‌دهند

در کشور مالزی نیز مانند کشور ما دید و بازدید از اقوام و بزرگ‌ترهای خانواده از اهمیت زیادی برخوردار است. در این کشور به مانند بسیاری از کشورهای فرزندان خانواده‌ها در روزهای تعطیل به دیدن پدر و مادرهایشان می‌روند. در این کشور مهمانی‌رفتن و مهمان دعوت‌کردن چندین مرسوم نیست و اغلب آنها در خارج از خانه دور هم جمع شده و ساعاتی را در کنار هم می‌گذرانند. جالب است بدانید که در کشور عربستان پذیرایی از مهمان آداب و رسوم خاصی دارد و معمولاً بلافاصله پس از ورود مهمانان با یک وعده غذایی مخصوص - که معمولاً از گوشت بره یا شتر تهیه شده است - از مهمانان پذیرایی می‌شود. در این کشور زمان زیادی از دید و بازدیدهای خانوادگی به پذیرایی از مهمانان با غذاهای متنوع اختصاص پیدا می‌کند. اغلب افراد برای ناهار به مهمانی دعوت می‌شوند و معمولاً از آقايان در محلی جداگانه و قبل از خانم‌ها پذیرایی می‌شود. میزبان معمولاً از چندین روز قبل از مهمانی همه‌چیز را برای مهمانان خود آماده می‌کند تا بتواند به بهترین نحو ممکن از آنها پذیرایی کند. اگرچه پایبندی به این سنت امروزه در کشور عربستان کمتر مرسوم است اما در گذشته رسم بر این بود که یک روز قبل از برگزاری مهمانی گوسفند یا شتر را برای مهمانان قربانی می‌کردند و غذایی آنها را از همین گوشت قربانی تهیه می‌کردند. علی‌رغم این که فرهنگ اجتماعی هر کشور متأثر از تاریخ آن کشور بوده وجود و تفاوت در آداب و رسوم حاکم بر هر جامعه امری اجتناب‌ناپذیر است که بیش از هر چیز می‌تواند نشان‌دهنده تار و پود تشکیل‌دهنده ساختار هر جامعه باشد، آنچه مسلم است این که نیاز به احساس وابستگی بین افراد، علاقه به همدیگر، لزوم مشارکت آنها در زندگی و همچنین کمک به همدیگر برای ادامه حرکت در مسیر زندگی از ویژگی‌های مشترک همه انسان‌ها در گوشه و کنار این دنیای بزرگ محسوب می‌شود که اگر بسیاری از سنت‌ها و آداب و رسومی را که بیشتر جنبه ظاهری دارند کنار بگذاریم در نهایت جامعه‌ای خواهیم داشت که در آن همه انسان‌ها بدون داشتن تفاوت‌های محسوس برای رسیدن به یک هدف مشترک در زندگی در تلاش خواهند بود.

فرانک فراهانی‌جم / جام جم